

Všetička, František

Zda budeš osvobozeným

Opera Slavica. 2017, vol. 27, iss. 1, pp. 49-50

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/136609>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Zda budeš osvobozeným

Životní běh a úděl se nezbytně promítá do práce každého člověka, tím více a intenzivněji se odráží v tvorbě básníka. Názorným příkladem je v tomto směru Kazimierz Burnat (1943) a jeho básnické dílo. Burnat začal svoji životní dráhu jako voják, jako parašutista, jako příslušník červených baretů, tzv. comandos, a po jisté době z ní odbočil do sféry poezie. Tato změna, tato hluboká proměna napovídá mnohé o charakteru jeho tvorby, v níž nezbytně převažuje racionální prvek.

Kazimierz Burnat je básník racionalistického zaměření, jehož valná část básní je založena na nějaké výchozí myšlence. Tento myšlenkový prvek je v dalším textu buďto pozitivním způsobem rozváděn, nebo je naopak negován, původní myšlenka je zvrácena a dovedena v opak, někdy až do absurdního stadia.

Burnatova třetí sbírka z roku 2006 se jmenuje *Pronikání* (Przenikanie), jeho pátý básnický opus z roku 2010 *Žár soumraku* (Żar zmierzchu). Oba tituly spolu s desítkami názvů jeho básní vypovídají o jejich tvůrci – o jeho vzmacchu, aktivitě a pronikání. Burnat není panenka v koutě, je to básník, kterého je vidět a který také chce být viděn. Jeho autorské večery, jež měl v Olomouci a v Zábřehu na Moravě, jimž jako fotograf zdárně asistoval Andrzej Walter, o tom dostatečně svědčí. Že je sbírka *Pronikání* pro Burnata příznačná, to dokazuje i skutečnost, že jako jediná vyšla ve dvou vydáních a navíc byla dvakrát oceněna.

Burnatova poezie byla přeložena do několika jazyků, mimo jiné rovněž do češtiny. Věra Kopecká vydala výbor z jeho tvorby a nazvala jej *Za obzor*. Tento překladatelský čin je pozoruhodný především tím, že autor a jeho tlumočnice do českého jazyka jsou dva zcela odlišné básnické typy – Kopecká je spíše subtilně iracionální, kdežto Burnat pojímá jevovou realitu převážně racionálně (zde je ovšem třeba dodat, že Kopecká při výstavbě svých sonetových věnců jistou míru racionality musí ve své poezii nezbytně uplatňovat). Oba básníci jsou protikladně vymezení, což patrně svědčí o tom, že kontrasty se přitahují. I v poezii. Přitahují se doslova a do písmene, neboť Burnat na oplátku pořídil v polštině výběr z básnířčina díla pod titulem *Śladami cieni* (Stopami stínu). Protikladnost obou tvůrců se jakoby bezděčně promítá do názvů jejich přeložených knih: *Za obzor – Stopami stínu*. Nepochybně na jejich volbu měli podstatný vliv jejich překladatelé.

Burnatovy sbírky jsou doprovázeny fotografiemi jeho dcery Anny. Jde většinou o poklidné a vyvážené přírodní snímky, které otcovy verše sice provázejí, ale plně s nimi neharmonují, poněvadž Burnatova poezie je neklidná, vznětlivá až pobuřující. Mezi Anninými fotografiemi a Kazimierzovými verši je obdobný vztah jako mezi jeho poezií a poezií Věry Kopecké. Jinak řečeno je Burnat až příliš mužský typ, nesouladný a nepřiléhavý. Alespoň v těchto případech.

Ve sbírce *Ponebí nebes* (*Podniebienie niebios*) má Burnat v básni *Soud* (*Sąd*) tyto verše:

*není známo
zda budeš osvobozeným
či odsouzeným
tak nebo tak rozsudek
neodvolatelný
...
nie wiadomo –
uniewinnionym
czy skazanym będziesz
tak czy inaczej wyrok
bezapelacyjny*

Slova pro Burnata navýsost příznačná, platí i pro poezii. A zdaleka nejen pro jeho poezii.

Drobnou poznámku na konec: všimněte si té pateronásobné zvukomalby v polském titulu Burnatovy sbírky – *Podniebienie niebios*. Jsou tvůrci, kteří dovedou volit název.

František Všetická

Literatura a dějiny slavistiky

Ve dnech 12.–13. 4. 2016 se na Univerzitě Komenského v Bratislavě uskutečnila mezinárodní konference *Literatura a dějiny slavistiky* organizovaná Komisí pro dějiny slavistiky při Mezinárodním komitétu slavistů (MKS). Setkání, které se konalo v rámci projektu *Visegradská literárna cena Východného partnerstva* (VEaPLA) koordinovaného Katedrou východoslovanských studií Univerzity Komenského v čele s Luborem Matejkem, se účastnilo zhruba dvacet slavistů z jedenácti zemí (Česká republika, Itálie, Maďarsko, Německo, Polsko, Rumunsko, Rusko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko a Ukrajina). Komisi pro dějiny slavistiky, která patří k prestižním, publikačně aktivním a též nejdéle působícím (existuje v podstatě od založení MKS v roce 1955), z nepsané tradice vedli nejvýznamnější představitelé italské slavistiky usilující i před rokem 1989 o vědecký dialog západních a východních slovanských filologů (doplňeny i mimoevropskými badateli, např. z Izraele, Kanady, USA apod.). Program pravidelných jednání, která se realizují ve tří až čtyřletých intervalech, byl vždy zaměřen na vývoj teoretického myšlení v oblasti slavistických studií, na zhodnocení významu a přínosu